

Бүлүү нэдүчишцэтгэр үөрэмийг
сыйларбын олохтор көмүс күннэrim
курдук саньяабын. Бүлүүнү иккис дай-
дум курдук ахтабын-саныабын. 1989-
Н.П.Куличкин эгэ. Сүрдөх кытаанах гы-
нан баран, сүрдөх. Студеннарын, учи-
лищелытунулар бойтун харыстаммак-
ка суурар-көтөр буолар. Директор
лайааччыта, физкультура учуутала, ин-
тернат-оскуола уонна детдом иитээччи-
тэ иккис биэрэллэре. Иитээччилэр бу-
луохтаах студеннар Бүлүү детдомунар
Н.А.Попов чеканнан араас оһоһунт-
ары оһорууга уһуһута, "иһи туту бары-
тын салыахтаах, үөрөнүөхтээх" дээн к-
руутун эгэра

Надежда ЗАХАРОВА,
Бүлүү үнэмшээгүйн 1992 сэлэлэххэ
бүтэрбигт ынусалыда,
СР үөрөдирингийн туйгуу,
ЧРОСИО нэгтээчиги.

Свист соиной

(Сааһырбыт дуобатчыт хомолтото)

Лена ВАСИЛЬЕВА,
Хайлахыг орто оскуулыгын
10 кылаас үзэгсэндэгч

Иван ПИНИГУН,
Чурапчыттан дуобакка
соротох ССРС спордун маастара.

Быыбар - 2008

АГРАРНАЙ ПАРТИЯ БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРЫГАР МАХТАНАР

Саха Республикатын Государственной Мунньагар (Ил Түмэнэ) Саха сирэ Аграрнай партия 7 депутатскай миэстэлэх киирдэ. Ол иһигитин түөрт депутат биэр мандаттаах уокуруктартан быыбарданна. Ол курдук, 27 №-дээх Бороҕунсоҕу быыбардыр уокуруктан СР Аграрнай партиятын председатели Жирков Александр Николаевич төрдүс төгүлүн Ил Түмэнэ Уус-Алдан улууһуттан депутатынан быыбарданна. 32 №-дээх Уус-Маайа - Амма улуустарыттан Дмитрий Федосеевич Наумов, Дьокуускай куорат 4 №-дээх киин быыбардыр уокурукттан Александр Григорьевич Подгоров, Ленскэй улууһуттан Игорь Алексеевич Корнев эраалдаахтык табыстылар.

Сахам сирэ Аграрнай партия быыбардыр испийлэтигитин Уваров Александр Сергеевич, Поиссеева Альбина Иннокентьевна, Иванов Семен Семенович, партия ылбыт бырыһыаныгар сөл түбөһөн, депутат мандатын ылар чыысташтылар.

Саха Республикатын үрдүнэн саамай үчүгүйдик Аграрнай партияга куоластаахтар Уус-Алдан, Чурапчы, Амма улуустара. Чурапчы улууһуттан бу партияга үчүгү кэрдөрүүлөх нэһиликтэринин буолаллар: Хайыах (65,91%), Соловьев (64,36%), Чапыр (57,38%), Түөбэ (50,00%), Хайахсыт (49,71%), Болугур (48,48%).

Ононо ааппыт быыбарга Аграрнай партия инники көккөрү тахсарыгар куоластын биэрбидээт иһин барга махталбытын тиздэбит, тыа сирэ сайдарын туһугар эһиги куоластыг улахан оруду ылт.

ЕЕЕФИМОВ,

Сахам сирэ Аграрнай партия быыбар иннинээдиги штабын председатели.

БОЛҔОЙУН, ЛИТЕРАТУРНАЙ КОНКУРС!

Саха Республикатын народнай суруйааччыта, П.А.Ойуунускай аатынан Государственной бириэмийэ лауреата, педагогической наука кандидата, Саха Республикатын Духобунаска академиятын академига В.С.Яковлев-Далан төрөөбүтэ 80 сылыгар аналлаах литературнай конкурс

БАЛАҤЫАННАТА

Сыала-соруга: төрөөбүт тыла тапталынгарга, уус-уран айыыһыаһы (исэхсэн, хоһоон, дьүһүйүү) суруйууга айар диксуру тардууһун.

БолҔоҕо: Суруйуулар 2008 сыл ахууһу 12 күнүгүн кулун тутар 15 күнүгэр дэри ыллаллар.

Конкурска оҕуода саастаах оҕолор кыталлар. Компьютерга бөлүрөө интервалынан сахалык шрифткэн бэчээткэммит матырыйаллар ыллаллар.

Суруйуулар "Саҥа олох" хаһыат редакциятыгар "Литературнай конкурска" дигэн бөлүккөтүн, автордар саастары, ээбэригэр, телефоннары ыллаллар ыллаллар.

Үлүмүр анал дьуулдууру сүбэ көрөр, сыаналыыр.

Наҕараадалааһыны: 1, 2, 3 миэстэлэри ылбыт автордар дипломнарынан, анал бириэмийэлэринэн бэлэстэмиллэр.

Конкурсу тэрийбэ кыталлар: "Саҥа олох" РИХГУ, "Ийэ тыл" айар түмүү, улуустары саха тылын учууталларын холбоһута.

Улууспут тэрилтэлэригэр

ӨРҮҮТҮН ҮЛЭ ҮӨҥҮГЭР (фоторепортаж)

"Үлэ-коммуна" ХЭТ быһыл кулун тутар 28 күнүгэр тэриллэбитэ 8 сылын туолар. Бастан тэрилтэлэригэр ЧП "Васильев" дигэн ааттааҕа, 7 киһилээҕэ. Тэрилтэ сыала - соруга - араас биричиинэлэринэн көҕүлэһэ быһыллан буруйдарын боруостан калыптэри үлэһэн хааччылан көнөрүһэр, бу олоххо бэйэлэрин миэстэлэрин булунарыгар кыагы биэри буолбута. Билигин тэрилтэ үлэһир хайыскаларын булуна, олоһор дьыллэнэн-уоттанан, 30-ча чилиэннэх үлэһир-хамсылар.

"Үлэ-коммуна" сүһүгүн дьон-сэргэ сакаастарынан үлэһир. Производствонь Юрий Константинович Третьяков салайар. Чурапчы сэлэһиньэтин Мурун Тыһаһыаһыгар Тумуһахтаах алааска пиюрамалаахтар. Манна 4 киһилээх биригэһэ миэстэлэригэр олоһон эрэ үлэһир. Бэйэлэргэ техникага суох буоланнар тэрилтэлэр, чааһынай дьон сакаастарын толороллор. Үлэ албах буолларгына икки сменанан бараллар. Холобур, быһыл күһүн Чурапчы 2-дээх орто оскуолатын сакааһын толорууга икки сменанан үлэһитилэр.

Иккис сүрүн үлэлэргэ нэһилиэнньэ сакааһынан от-тук маһы бэлэмнэһин. Маһааха үксэ кыаммат араага сакаастаһар буолан сыаналара халымыр. Мындагай-ыһылар суол кыһылынан, Баһылай алааһын туһаай-ыһылар дэлэһэллээхтэр. Сакаас баар буолларгына күннэтэ таһаллар.

Кыһын муус ылан, тизин уһайбаһар иччэн биэрэллэр. Муус таана, кыра-хаҕа суох буоларыгар улахан болломолорун уураллар. Онон кыһылар өнөлөрүнэн туһаммыт дьон махталара улахан.

Улууспут киинэ, атын да бөһүөлэктэр көстүүлэргэ үчүгэй буолууларыгар көмөлөргө улахан. Киин бөһүөлэктэргэ эргэ дьыллэри көтүрүүтэ, территориятын ыраастааһына албах үлэни ыһыттар. Сайаапка быһылыгынан атын да бөһүөлэктэргэ үлэһитилэр.

Сайыһын сирдигэ күүрө тутууттар сырыттылар. Мындагай-ыһылар суол кыһылыгар "Чурапчы" МТС баһыналарын күүрөгүн өрөмүөннөһингэ, ситимин тутууга албах километры оҕордулар.

Чааһынай дьыллэри тутууга эмиз үлэһитилэр. "Ыччат дэриэһинэтин" тутууга саҕа дьыллэргэ кыра-эччилэр сакаастарынан араас көрүнүсэх үлэлэргэ кыһылы ыһылар.

Биэр саамай туһалаах, дьон-сэргэ махталын ылан ылбыт үлэлэринэн өлбүттээхтэр көрдөһүүлэринэн босхоньук киин хаһыла үлэһитиннэргэ буолар. Бу кырдык да ырахан, мэнэ киһи ылсыбат үлэтигэр үтүө суобастаахтык, эппиэттэстэхтик сыһыаннаһаллар. Нэһилиэнньэ киһилэртэн ритуальнай (киһини күүр) үлэлэрин барытын ылан, туһунан сыах аһан үлэһитилэргэ буоллар кыһаһаахтарга табыгастаах буолууну туһунан эһиги кыһылар. Кырдык ити үлэлэри (киһи хаһылы, хорусбу, тас маһын оҕорууну, веногу бааһылы, о. д. а.) сатыр дьонор бааллар, үлэһир баһылаахтар. Маһааха тустаах салталар болҔомто ууралара наада.

Түмүктээн эттэххэ, "Үлэ-коммуна" ааттын даһыны үлэһи өрө туһут дьон, күннэтэ үлэһи-хамсы, түбүгүрө сымдыллар. Киһилэргэ суолут өрүү көнө буолтун, очурга оҕустарыман, дьоллоохтук олорун дигэн баҕа санаабын тиздэбин.

Алексей СЛЕПЦОВ.

